

UBND TỈNH ĐỒNG NAI
SỞ KHOA HỌC VÀ CÔNG NGHỆ

BÀI DỰ THI

SẢN PHẨM TRUYỀN THÔNG
KHOA HỌC VÀ CÔNG NGHỆ NĂM 2016

**Bảo vệ quyền sở hữu trí tuệ:
Doanh nghiệp cần chủ động**

Đồng Nai, tháng 12 năm 2016

Bảo vệ quyền sở hữu trí tuệ: Doanh nghiệp cần chủ động

*Lâm Sơn Hà
Thanh tra Sở Khoa học và Công nghệ*

Trong những năm qua, công tác đấu tranh chống xâm phạm quyền sở hữu trí tuệ (SHTT) đã được Đảng, Nhà nước quan tâm chỉ đạo. Tuy nhiên, tình trạng hàng giả, hàng nhái, xâm phạm SHTT vẫn đang tiếp diễn, gây thiệt hại cho doanh nghiệp, người tiêu dùng, đòi hỏi phải có giải pháp quyết liệt để xử lý, nhất là khi Việt Nam đang hội nhập sâu rộng vào nền kinh tế khu vực và quốc tế. Cùng với sự vào cuộc của các cơ quan chức năng, hơn ai hết, doanh nghiệp cần tăng cường vai trò trong việc phòng ngừa và đấu tranh bảo vệ thương hiệu, bảo vệ SHTT.

Xâm phạm quyền sở hữu trí tuệ diễn ra ở nhiều lĩnh vực

Xâm phạm quyền SHTT đã và đang trở thành vấn đề nóng của toàn xã hội, nó diễn ra ở hầu hết các đối tượng sở hữu công nghiệp như sáng chế, kiểu dáng công nghiệp, nhãn hiệu, chỉ dẫn địa lý, tên thương mại, cạnh tranh... Hành vi xâm phạm quyền SHTT gây ra nhiều hậu quả xấu cho nền kinh tế, thiệt hại tiền của và sức khoẻ của người dân, ảnh hưởng đến uy tín của doanh nghiệp, vị thế của Việt Nam trên thị trường quốc tế.

Theo thống kê của Bộ KH&CN, trong giai đoạn 2012-2015, các lực lượng chức năng của các bộ, ngành đã chủ trì và phối hợp với các bộ, ngành liên quan tiến hành thanh tra, kiểm tra và tiếp nhận 25.966 vụ việc có dấu hiệu xâm phạm quyền SHTT, sản xuất, buôn bán hàng giả. Đã xử lý vi phạm hành chính 25.543 vụ việc, trong đó cảnh cáo 68 vụ việc, phạt tiền 23.197 vụ việc với tổng số tiền xử phạt vi phạm hành chính gần 97 tỷ đồng. Đã khởi tố 381 vụ với 553 bị can, xét xử 55 vụ.

Mặc dù công tác đấu tranh chống buôn lậu, gian lận thương mại và hàng giả đã có chuyển biến và đạt được một số kết quả tích cực, phát hiện và xử lý số lượng lớn nhiều vụ việc vi phạm. Song thực trạng hàng lậu, hàng giả, hàng kém

chất lượng, không rõ nguồn gốc vẫn tồn tại, gây nguy hại đến sức khỏe và thiệt hại kinh tế cho người dân.

Nhiều doanh nghiệp cho rằng, hàng giả, hàng nhái tràn lan là do tâm lý của người tiêu dùng còn thích xài hàng hiệu với giá rẻ. Hơn nữa là mức chế tài xử phạt, hành vi này còn quá nhẹ, chủ yếu tập trung vào xử phạt hành chính. Theo quy định hiện hành, mức phạt cao nhất đối với tổ chức, doanh nghiệp là 500 triệu đồng, cá nhân 250 triệu đồng.

Ở Đồng Nai, công tác chống hàng gian, hàng giả, hàng kém chất lượng và bảo hộ quyền sở hữu trí tuệ cũng được các cơ quan nhà nước quan tâm, song vẫn chưa thể bảo vệ được doanh nghiệp và người tiêu dùng. Trong giai đoạn 2012-2015, Đoàn kiểm tra liên ngành tỉnh đã xử phạt 133 vụ vi phạm sở hữu trí tuệ, với số tiền xử phạt vi phạm hành chính gần 2 tỷ đồng. Sản phẩm hàng hóa gian lận chủ yếu rơi vào những loại sản phẩm được nhiều người tin dùng như: xà bông Omo, nước rửa chén Sunlight, bột nêm Knorr, gas, sữa các loại, túi xách, sữa tắm, dầu gội, quần áo....

Những gói Knorr giả nhìn bằng mắt thường khó nhận biết.

Điển hình là các vụ: phát hiện xe ô tô đang dừng tại ấp Hòa Bình, xã Đông Hòa, huyện Trảng Bom có 107 bình gas (loại 12 kg/bình) có dấu hiệu giả mạo nhãn hiệu. Cơ quan chức năng đã tiến hành lập biên bản và xác minh 107 bình gas là giả mạo nhãn hiệu. Hay qua kiểm tra đột xuất tại Chi nhánh Công ty cổ phần Nông hóa Hà Lan tại thành phố Biên Hòa, phát hiện công ty đang sản xuất, kinh doanh 706 chai phân bón lá cao cấp 3-7-5+GA3 Hà Lan loại 500ml/chai nhãn hiệu BOOM Hà Lan là hàng hóa xâm phạm quyền đối với nhãn hiệu BOOM-

nflower của Công ty cổ phần Bảo vệ thực vật An Giang. Hay qua nguồn tin báo của quần chúng, Đội quản lý thị trường số 1 đã phát hiện và thu giữ 733 gói bột nêm giả nhãn hiệu Knorr của Công ty TNHH Quốc tế Unilever Việt Nam.

733 gói bột nêm giả nhãn hiệu Knorr đã bị Chi cục QLTT tỉnh Đồng Nai tịch thu

Như vậy có thể thấy, thông qua công tác thanh tra, kiểm tra đã kịp thời chấn chỉnh hoạt động sản xuất, kinh doanh góp phần làm lành mạnh hóa thị trường; bảo vệ quyền và lợi ích của người sản xuất, kinh doanh... Tuy nhiên hiện nay do khó nhận biết được hàng giả, hàng nhái do mức độ làm giả, làm nhái rất tinh vi và do thiếu sự hợp tác của doanh nghiệp nên công tác phòng, chống xâm phạm về sở hữu trí tuệ vẫn còn nhiều điều bỏ ngỏ. Chưa kể, các quy định xử lý hành vi xâm phạm quyền SHTT phức tạp, thời gian xác minh và xử lý kéo dài, một số mẫu vật thật của đối tượng sở hữu công nghiệp (nhãn hiệu, sáng chế, kiểu dáng công nghiệp...) phục vụ đối chiếu không thuận tiện.

Doanh nghiệp chưa quan tâm đúng mức đến SHTT

Một trong những nguyên nhân khiến tình trạng hàng giả, hàng nhái, hàng hóa xâm phạm SHTT ngày càng gia tăng là do nhiều doanh nghiệp chưa quan tâm đúng mức đến việc bảo vệ thương hiệu của mình, chưa chủ động đấu tranh ngăn chặn kịp thời.

Mặc dù chứng nhận về SHTT là căn cứ quan trọng để đảm bảo giá trị pháp lý cho sản phẩm của doanh nghiệp, nhưng trên thực tế nhiều doanh nghiệp vẫn thờ ơ hoặc lúng túng trong việc giải quyết các vấn đề liên quan đến việc xác lập, bảo vệ, khai thác thương mại quyền SHTT.

Ông Lê Xuân Trường, Trưởng phòng Quản lý chuyên ngành Sở Khoa học và Công nghệ cho biết: Mặc dù một số doanh nghiệp đã chú trọng đến công tác bảo vệ thương hiệu với việc đăng ký tên thương mại, nhãn hiệu, kiểu dáng công nghiệp,... cho sản phẩm, hàng hóa, thương hiệu của mình nhằm tránh bị làm

Theo quy định tại Điều 11 Nghị định số 99/2013/NĐ-CP ngày 29/8/2013 của Chính phủ thì hành vi xâm phạm quyền đối với nhãn hiệu có thể bị xử phạt vi phạm từ cảnh cáo đến 250 triệu đồng đối với cá nhân và 500 triệu đối với tổ chức.

giả, làm nhái. Song con số này xem ra vẫn còn rất khiêm tốn. Bên cạnh đó, sự phối hợp vẫn còn thiếu chặt chẽ giữa doanh nghiệp có sản phẩm bị xâm hại với các cơ quan chức năng cũng là nguyên nhân khiến tình trạng vi phạm quyền sở hữu trí tuệ chưa giải quyết được triệt để.

Để giúp người dân và doanh nghiệp hiểu rõ hơn về sở hữu trí tuệ, định kỳ hàng năm Sở Khoa học và Công nghệ phối hợp với Đài phát thanh truyền hình Đồng Nai tổ chức các buổi tọa đàm về sở hữu trí tuệ và tổ chức nhiều khóa tập huấn trong toàn tỉnh để nâng cao nhận thức về vị trí, vai trò sở hữu trí tuệ đối với sản phẩm hàng hóa...

Thực tế hiện nay cho thấy, nếu một loại sản phẩm, hàng hóa nào đó đang được người tiêu dùng quan tâm và tiêu thụ tốt trên thị trường thì sẽ bị làm giả, làm nhái và thậm chí là được bày bán công khai. Hầu hết các sản phẩm, hàng hóa này thường nhái về bao bì, nhãn mác và sản phẩm, hàng hóa đó không khác gì so với hàng thật nhưng giá thành lại rẻ hơn. Trong khi đó không phải người tiêu dùng nào cũng có đủ kiến thức để phân biệt được hàng thật với hàng giả, hàng nhái nên rất dễ bị đánh lừa, móc túi.

Để phòng chống hàng giả, hàng nhái, hàng xâm phạm quyền sở hữu trí tuệ một cách hiệu quả thì một trong những yêu cầu cần thiết và có tính lợi ích là các doanh nghiệp phải đăng ký bảo hộ quyền sở hữu trí tuệ theo Luật Sở hữu trí tuệ (với việc bảo hộ sáng chế, kiểu dáng công nghiệp, nhãn hiệu hàng hóa...). Đồng thời chủ nhãn hiệu phải tích cực chủ động phối hợp với các cơ quan chức năng để ngăn chặn và xử lý tận gốc hàng giả, hàng nhái, hàng xâm phạm sở hữu trí tuệ; nhằm đảm bảo một cách tốt nhất cho quyền lợi của chính bản thân doanh nghiệp và của người tiêu dùng khi được sử dụng các sản phẩm đảm bảo chất lượng.

Hiện nay khi phát hiện có hàng giả, hàng nhái hoặc hàng bị xâm phạm sở hữu trí tuệ thì nhiều doanh nghiệp còn băn khoăn không biết là sẽ nên yêu cầu xử lý vi phạm đó ở cơ quan nào. Khi quyền sở hữu trí tuệ của mình bị xâm phạm cần lựa chọn cơ quan nhà nước có thẩm quyền

Hành vi xâm phạm quyền đối với nhãn hiệu (theo quy định tại Khoản 1 Điều 129, Luật Sở hữu trí tuệ năm 2005)

Hành vi vi phạm quyền sở hữu trí tuệ đối với nhãn hiệu được hiểu là các hành vi sao chép, làm giả, sử dụng trái phép toàn bộ hoặc một phần các yếu tố chính của nhãn hiệu đang được cấp văn bằng bảo hộ.

Các hành vi sau đây được thực hiện mà không được phép của chủ sở hữu nhãn hiệu thì bị coi là xâm phạm quyền đối với nhãn hiệu:

a) Sử dụng dấu hiệu trùng với nhãn hiệu được bảo hộ cho hàng hoá, dịch vụ trùng với hàng hoá, dịch vụ thuộc danh mục đăng ký kèm theo nhãn hiệu đó;

b) Sử dụng dấu hiệu trùng với nhãn hiệu được bảo hộ cho hàng hoá, dịch vụ tương tự hoặc liên quan tới hàng hoá, dịch vụ thuộc danh mục đăng ký kèm theo nhãn hiệu đó, nếu việc sử dụng có khả năng gây nhầm lẫn về nguồn gốc hàng hoá, dịch vụ;

c) Sử dụng dấu hiệu tương tự với nhãn hiệu được bảo hộ cho hàng hoá, dịch vụ trùng, tương tự hoặc liên quan tới hàng hoá, dịch vụ thuộc danh mục đăng ký kèm theo nhãn hiệu đó, nếu việc sử dụng có khả năng gây nhầm lẫn về nguồn gốc hàng hoá, dịch vụ;

d) Sử dụng dấu hiệu trùng hoặc tương tự với nhãn hiệu nổi tiếng hoặc dấu hiệu dưới dạng dịch nghĩa, phiên âm từ nhãn hiệu nổi tiếng cho hàng hoá, dịch vụ bất kỳ, kể cả hàng hoá, dịch vụ không trùng, không tương tự và không liên quan tới hàng hoá, dịch vụ thuộc danh mục hàng hoá, dịch vụ mang nhãn hiệu nổi tiếng, nếu việc sử dụng có khả năng gây nhầm lẫn về nguồn gốc hàng hoá hoặc gây ấn tượng sai lệch về mối quan hệ giữa người sử dụng dấu hiệu đó với chủ sở hữu nhãn hiệu nổi tiếng.

phù hợp thì doanh nghiệp cần phải căn cứ vào chức năng nhiệm vụ của các cơ quan thực thi cũng như là mục đích của doanh nghiệp đối với việc ngăn chặn đó. Nếu mục đích của doanh nghiệp muốn đơn vị vi phạm quyền sở hữu trí tuệ của mình phải bồi thường về mặt dân sự thì họ nhất thiết phải liên hệ với Tòa án để đưa vụ việc đó ra Tòa án dân sự. Nhưng nếu mục đích của doanh nghiệp không đòi bồi thường mà họ chỉ mong muốn chấm dứt hành vi vi phạm đó thì có thể nghĩ đến biện pháp hành chính và có thể liên hệ với các cơ quan có chức năng xử lý về hành chính như: Thanh tra Sở Khoa học và Công nghệ, Chi cục Quản lý thị trường, Công an kinh tế để được hướng dẫn các thủ tục để tiến hành các biện pháp hành chính để chấm dứt hành vi vi phạm.

Còn đối với người tiêu dùng khi phát hiện hay nghi ngờ hàng hóa mình mua là hàng giả, hàng nhái hoặc hàng bị xâm phạm sở hữu trí tuệ thì có hai hướng để xử lý. Một là liên hệ với nhà sản xuất, nhà cung cấp hàng hóa đó để tìm hiểu rõ hơn về hàng hóa mình đã mua. Hai là có thể liên hệ với các cơ quan có chức năng xử lý kể trên để yêu cầu xử lý nếu có đủ thông tin chứng minh hàng hóa đó là hàng giả, hàng nhái hoặc hàng bị xâm phạm sở hữu trí tuệ./.